

A N D R E W M . D A V I S

STVORENJE

Knjizice “The Gospel Coalition Southeast Europe”
Urednici: **D. A. Carson i Timothy Keller**

TGC

Stvorenje

Knjižice udruženja The Gospel Coalition
Uredili: D. A. Carson & Timothy Keller

Stvorenje

Knjižice udruženja The Gospel Coalition

Služba utemeljena na evanđelju – D. A. Carson i Timothy Keller

Obnova svega što postoji – Sam Storms

Crkva: novi Božji narod – Tim Savage

Sveti Duh – Kevin L. DeYoung

Možemo li spoznati istinu? – Richard D. Phillips

Što je evanđelje? – Bryan Chapell

Božji naum – Colin S. Smith

Stvorenje

Andrew M. Davis

Naslov izvornika: Creation
By Andrew M. Davis

Copyright © 2011 The Gospel Coalition. All rights reserved.

Translated by The Gospel Coalition Southeast Europe under
license from The Gospel Coalition.

Copyright © 2021 The Gospel Coalition Southeast Europe.

Urednik: Matej Sakač
Prijevod: Davor Edelinski
Lektura: Ivana Balint - Feudvarska
Korektura: Miroslav Balint - Feudvarska
Prijelom: Darko Brvenik
Dizajn: Renato Stupar
Tisak: KERSCHOFFSET d.o.o.
ISBN: 978-953-177-111-5

Sva prava su pridržana. ova knjižica, ali također niti jedan njezin dio, ne smiju se umnažati niti koristiti u bilo kojem obliku bez pisanog dopuštenja izdavača, osim za korištenje kratkih citata radi recenzije knjige.

Rujan 2021.

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001113035.

SADRŽAJ

Narav stvorenja: objava Božja.....	7
Svrha stvorenja: prikazivanje Božje slave	7
Svrha čovječanstva: spoznaja Božje slave	8
Osobna i globalna teološka naobrazba	9
Sve je stvoreno po Kristu i za Krista	9
Prijetnja naturalizma	10
Postanak 1,1: Temelj	15
Odvijanje tjedna stvaranja: Postanak 1	16
Vrhunac stvorenja: Božja slika	19
Božja dobrota u dobroti stvorenja	20
Subotnji odmor	22
Posebno stvaranje ljudskih bića:	
Pojedinosti Postanka 2	22
Slavna, ali potrebita Zemlja	
čeka svojeg skrbnika i vladara	23
Prvi čovjek je stvoren živo biće	24
Božje posebne zapovijedi	25
Stvaranje Eve i braka	26
Tragični pad stvorenja	26
Novo stvorenje	27
Praktični značaj doktrine o stvaranju	28
Udruženje The Gospel Coalition	31

Sve što u svemiru postoji dijeli se na dvije kategorije koje su beskonačno udaljene jedna od druge: to su Stvoritelj i stvoreno. Sam Bog nema početka. On postoji sam po sebi i njegovo stalno postojanje ne ovisi ni o čemu. Sve ostalo u svemiru stvoreno je od Boga i za Boga. U ovoj kratkoj knjizi naći ćemo izvrstan rad o doktrini o stvaranju, razumijevanju njezina značaja i primjenjivanju njezine istine u svojoj svakodnevici.

NARAV STVORENJA: OBJAVA BOŽJA

Sve spoznaje koje posjedujemo o nastanku svemira potječu iz Božjeg otkrivenja. Dva sjajna izvora ovih saznanja jesu fizičko stvorenje, koje nas okružuje, i Sveti pismo, koje nam ga točno opisuje. Bog je od samog početka oblikovao svemir koji otkriva njegovo postojanje i istinsku narav, tako da ga možemo spoznati i klanjati mu se. U Rimljanima 1,20 se ističe: „Uistinu, ono nevidljivo njegovo, vječna njegova moć i božanstvo, onamo od stvaranja svijeta, umom se po djelima razabire tako da nemaju isprike.“

SVRHA STVORENJA: PRIKAZIVANJE BOŽJE SLAVE

Bog je stvorio svemir kako bi prikazao svoju slavu. Naravno, nije riječ o nekakvoj Božjoj potrebi, kao da bi njemu išta trebalo, nego je želio darežljivo davati iz veličanstvenosti svojeg bića. Dvadeset i četiri starještine koje u Otkrivenju okružuju prijestolje ispunjavaju svrhu stvorenja kad na njegovom temelju hvale Božju slavu: „Dostojan si, Gospodine, Bože naš, primiti slavu i čast i moć! Jer

ti si sve stvorio, i tvojom voljom sve postade i bî stvoreno!“ (Otk 4,11).

Dok je stvarao svemir, Bog je ulio svoju slavu u svaki atom i svaki složeni sustav, bilo u svemiru ili u ekosfera. Kao što piše u Psalmu 19,2: „Nebesa slavu Božju kazuju, naviješta svod nebeski djelo ruku njegovih.“ Stvorenje ne čeka trenutak da prikaže Božju slavu: ona to već sada čini. Serafini koji lete oko Gospodnjeg priestolja neprestano navješćuju: „Svet! Svet! Svet Jahve nad vojskama! Puna je sva zemlja slave njegove!“ (Iz 6,3).

SVRHA ČOVJEČANSTVA: SPOZNAJA BOŽJE SLAVE

Habakukovo proročanstvo otkriva svrhu čovječanstva (i svrhu povijesti otkupljenja): „Jer će se zemlja napuniti znanja o slavi Jahvinoj kao što vode prekrivaju more“ (Hab 2,14). Budući da zemlja već otkriva Božju slavu, sad se samo treba ispuniti spoznajom te slave. To je nešto što ne može učiniti zemljina atmosfera, veličanstveni cedri libanonski, velebne Himalaje u Nepalu, orlovi što su se vinuli u nebesa niti snažni losovi. Iako sva ova stvorena bića prikazuju Božju slavu, ona je ne mogu spoznati. Ova vitalna zadaća štovanja dodijeljena je ljudskom rodu, koji je stvoren na Božju sliku kako bi istražio i očite i skrivene strane Božje slave u svim aspektima stvorenja.

Međutim, neizmjerna tragedija Adamove pobune u Edenskom vrtu u tome je što ljudsko srce, koje se trebalo radovati Bogu Stvoritelju, umjesto toga štuje stvorenje (Rim 1,25). Pa premda je ljudski rod bio plodan i umnožio se i ispunio svijet Božjom slikom, Božja prvotna nakana, a to je zemlja ispunjena poznavanjem Boga, i dalje čeka svoje ispunjenje.

U svemiru postoji samo jedna sila koja ima moć transformirati ljudska idolopoklonička srca u srca koja će poznavati Božju slavu otkrivenu u stvorenju, a to je evanđelje Isusa Krista. Ovo evanđelje preobražava naša kamena srca i oživljuje ih da vide Božju slavu koja sja posvuda oko nas. Ispunjeno ovog velikog sveobuhvatnog obećanja čeka novo nebo i novu zemlju, kad će Božja slava zasjati

nad svime što je stvoreno, a sami pravednici će „zasjati poput sunca u kraljevstvu Oca svojega“ (Mt 13,43).

OSOBNA I GLOBALNA TEOLOŠKA NAOBRAZBA

Naša teološka naobrazba – Božje postojanje i njegove osobine – započela je onog trena kad smo začeti u majčinoj utrobi i nastavila se svakodnevno još davno prije nego što smo progovorili. Obrazovao nas je zvuk otkucaja majčinog srca, osjećaj topline, okus u ustima, blještava svjetlost u trenutku rođenja, živopisnost boja i arome naše kolijevke i odjeće. David govori u Psalmu 22,9: „Iz krila majčina ti si me izveo, mir mi dao na grudima majke.“ Još dok je David bio dojenče, Bog ga je učio kako da se pouzdaje dok se majka brinula za njegove tjelesne potrebe. Bog je pripremao Davida da vjeruje Bogu da će mu spasiti dušu. Tako nas fizičko stvorenje priprema za spasonosnu vjeru.

Dok smo kao djeca prolazili ljepotama šume usred veličanstvene jeseni i dok smo duboko udisali vlažni, topli povjetarac jesenje večeri koji nam je milovao lice, a dah nam je oduzimala ognjena slava iznenadnog slikovitog krajolika, veličanstvene doline u podnožju gore išarane živopisnim crvenim i zlatnim bojama stabala koja se pripremaju za nadolazeću zimu, naša su se srca oblikovala za središnju realnost svemira: za svemogućeg Boga.

Ova naobrazba odvija se u cijelom svijetu: nije ograničena samo na jedno područje svijeta. Psalm 19,3–4 govori o tome kako nebesa objavljaju Božju slavu univerzalnim jezikom bez riječi: „Nije to riječ, a ni govor nije, nije ni glas što se može čuti, al’ po zemlji razliježe se jeka, riječi sve do nakraj svijeta sežu.“ Fizičko stvorenje predstavlja osobnu teološku naobrazbu za sve stanovnike planeta.

SVE JE STVORENO PO KRISTU I ZA KRISTA

Sve što je na nebu i na Zemlji, što je vidljivo i nevidljivo, sve je stvorenno po Kristu i za Krista:

Sve postade po (Kristu) i bez (Krista) ne postade ništa. (Iv 1,3)

On je slika Boga nevidljivoga, Prvorodenac svakog stvorenja. Ta u njemu je sve stvoreno na nebesima i na zemlji, vidljivo i nevidljivo, bilo Prijestolja, bilo Gospodstva, bilo Vrhovništva, bilo Vlasti – sve je po njemu i za njega stvoreno. (Kol 1,15–16)

Konačno, u ove dane, (Bog) progovori nama u Sinu. Njega postavi baštinikom svega; Njega po kome sazda svjetove. (Heb 1,2)

Bog je, na neki misteriozni način, riječu stvorio svemir ni iz čega, a Krist je bio riječ po kojoj je Bog stvaralački progovorio (Iv 1,3). Svemir je stvoren za Krista (Kol 1,16), a Bog je postavio Krista „baštinikom svega“ (Heb 1,2). Tako na neki začuđujući način svaki atom u materijalnom svemiru i svako biće u duhovnom svijetu po pravu pripada Kristu.

Još je nevjerojatnije da svemir što ga je Bog stvorio svakog trenera ovisi o Kristu za svoje daljnje postojanje: „(Krist) je prije svega i sve stoji u njemu“ (Kol 1,17). Ovdje vidimo potrebiti svemir, koji bi prestao postojati kad Krist ne bi izražavao svoju moćnu volju da održi njegovo postojanje. Činjenica da je moguće u velikoj mjeri analizirati i razumjeti materijalni svijet u strogo materijalnom smislu ne umanjuje, prema biblijskom stajalištu, Božju suverenu moć nad svakim njegovim djelićem. Biblijski pisci su svjesni kruženja vode, ali često će radije reći da je Bog poslao kišu, jer ta dva načina izražavanja se ne poništavaju. Ranjena ptica će, uslijed sile teže, pasti na tlo, ali nijedan vrabac neće pasti s nebesa, kako tvrdi Isus, a da to ne dopusti njegov nebeski Otac. Suvremena fizika je prepoznala četiri temeljne sile koje povezuju sve, ali to nas ne sprječava da prepoznamo kako Isus održava sve svojom silnom riječju.

PRIJETNJA NATURALIZMA

U konačnici postoje samo dva moguća objašnjenja za postojanje svemira: posebno stvaranje rukom božanskog bića ili naturalistička

evolucija pod utjecajem bezličnih sila. U ovom kategoričnom smislu tih pojmoveva, stvaranje i evolucija međusobno su isključivi. Međutim, ostaje činjenica da se ni „stvaranje“ ni „evolucija“ ne koriste uvijek u tako snažno suprotstavljenim značenjima, što u velikoj mjeri komplicira diskusije o cijeloj tematici.

Prema Bibliji, Bog inzistira na tome da grešno čovječanstvo, unatoč tome što je okruženo jasnim dokazima o postojanju i naravi nevidljivog Boga, potiskuje tu istinu u svojoj nepravednosti (Rim 1,18). Drugim riječima, svjesno se trudimo suzbiti ono što smatramo ružnom istinom, a to je da postoji sveti i svemogući Stvoritelj kome smo odgovorni za cijelu vječnost. Prilično je ironično što to katkad priznaju i sami ateisti. Richard Dawkins tvrdi: „Biologija je proučavanje složenih stvari koje ostavljaju dojam da su osmišljene sa svrhom.“¹ Drugim riječima, osoba mora susagnuti svoj nagon opažanja da je ovo ili ono stvoreno sa svrhom!

Valja prepoznati da se ni znanstvenici ni tumači Biblije često ne slažu unutar vlastitih područja istraživanja. Drugim riječima, imaju ponešto različita tumačenja znanstvenih podataka, odnosno Biblije. Da bi stvari bile još konfuznije, nemali je broj osoba koje vrše obje uloge, odnosno i znanstvenici su i kršćanski tumači Pisma, a takve osobe se ne slažu uvijek ni s kolegama znanstvenicima ni s drugim tumačima Biblije.

Pokoji primjer mogao bi pomoći. Na strani Biblije ima kršćana koji se drže teorije o razmaku (smatraju da između Postanka 1,1 i 1,2 postoji razdoblje neodređenog trajanja), neki se drže teorije o danima kao epohama (svaki dan u Postanku 1 predstavlja jednu epohu), neki vjeruju u teoriju o mladoj Zemlji (svaki dan predstavlja dan od 24 sata, a do stvaranja je došlo prije manje od deset tisuća godina), neki se drže onoga što bismo mogli nazvati „književnim tjednom“ (svaki dan predstavlja dan od 24 sata, ali cijeli tjedan treba biti književničko stvaranje koje nam ne govori točno „što se dogodilo“, nego uređuje događaje iz simboličkih i teoloških razloga koji se shvaćaju na različite načine).

¹ Dawkins, Richard. 1991. The Blind Watchmaker. Norton, New York, str. 1.

Neke od ovih teorija kompatibilne su s „teističkom evolucijom“, ali i sam taj pojam je više nego nejasan. Neki smatraju da on prepostavlja evoluciju koja nije drugačija od naturalističkog shvaćanja evolucije, s iznimkom tvrdnje da je Bog suvereno, ali i dobronamjerno, nadgledao odvijanje evolucije (jednako kako u svojoj providnosti danas nadgleda sunce i kišu, zbog čega možemo reći da Bog šalje sunce i kišu). Drugi smatraju da, iako se evolucija odvijala pomoću nekog oblika „prirodne selekcije“ (pod Božjim nadzorom), Bog je u pojedinim trenucima nadnaravno intervenirao kako bi doveo do ishoda koji se prirodno ne bi dogodili (recimo, Bog je stvorio ljudska bića kvalitativno različitima od ostalih primata: oni su nositelji njegove slike, predviđeni za vječni život).

Iskreno, mnogi kršćani smatraju jednu ili više ovih mogućnosti neprihvatljivima i spremni su prihvatići samo jednu ili dvije. Primjerice, često se tvrdi da u Postanku 1 nema valjanih biblijskih razloga da mislimo kako su prošle milijarde i milijarde godina. Razlozi zbog kojih neki kršćani mijenjaju svoje tumačenje ovog teksta dolaze izvan Biblije: geolozi i drugi znanstvenici govore nam da su dokazi kako je Zemlja stara milijardama godina mnogobrojni.

Zbog takvih tvrdnji neki kršćani reinterpretiraju Postanak 1 kako bi se tekst uklopio u prevladavajuće znanstveno stajalište, usvajajući tumačenja koja se nikad ne bi „našla“ u tekstu da nije bilo znanstvenih tvrdnji. Ovakav rezultat, tvrde oni, razvodnjuje Bibliju i iskriviljuje njezine jasne tvrdnje. Međutim, problematika je kompleksna. Davno prije razvoja suvremene znanosti, Augustin je još u četvrtom stoljeću smatrao da je teško tumačiti Postanak 1, ali je zaključivao, na temelju onoga što je smatrao valjanim biblijskim i teološkim razlozima, da je svemir stvoren u jednom trenutku i da je tjedan stvaranja u Postanku 1 zapravo simbolima ispunjen književni opis stvaranja čija je svrha iznijeti niz teoloških tvrdnji, među kojima je jedna od važnijih uređivanje ljudskog tjedna i uspostava šabata. Drugim riječima, neka vrsta književno-tjedne teorije već je postojala prije suvremene znanosti.

Partneri unutar udruženja The Gospel Coalition ne slažu se oko svih pojedinosti, ali svi inzistiramo na tome da je jedino Bog samodostatan, da je stvoritelj svega, da je sve dobro stvorio, da su Adam i Eva bili povijesne ličnosti od kojih je poteklo cijelo čovječanstvo i da je naš temeljni problem nastao uslijed našeg idolopoklonstva, pobune i kletve koju smo time na sebe navukli.

Razlozi zbog kojih smatramo takve stvari neprikosnovenima povezani su s brojnim biblijskim tekstovima, i to ne samo s uvodnim poglavljima Postanka. Na primjer, Pavao nam govori da Bog „od jednoga sazda cijeli ljudski rod da prebiva po svem licu zemlje“ (Dj 17,26).

Na strani znanosti, baš kao i na strani biblijskih tumačenja, nalazimo više nesigurnosti i neslaganja u mišljenjima, barem kad je riječ o nekim pitanjima, nego što se inače priznaje. Premda se velika većina znanstvenika drži teorije o Velikom prasku, koja tvrdi da je cijeli svemir bio sažet u jedno nevjerljivo nabijeno tijelo koje je u određenom trenutku eksplodiralo u „singularnost“ (što je događaj u kojem ne vrijede poznati zakoni fizike) koja je, nakon otprilike petnaest milijardi godina, dovila do nastanka svemira kakvog poznajemo, manji broj znanstvenika je i dalje sumnjičav. Što je još važnije, ne postoji općeprihvaćena teorija o tome kako je to nevjerljivo nabijeno tijelo zapravo nastalo. Jedna teorija predlaže svemir koji se naizmjence širi i skuplja, ali prepostavke koje su njome obuhvaćene toliko su ekstravagantne da teorija nije privukla veliku pozornost.

Ako zanemarimo pitanja o tome kako je to nabijeno tijelo nastalo i fokusiramo se na planet Zemlju, vidimo da su teorije o razvoju života putem evolucije mnogo puta prilagođavane. Fosilni zapisi čuvaju tolike jazove u očekivanom slijedu tranzicijskih oblika da je sada uobičajeno držati se prijedloga Stephena Jaya Goulda, pokojnog evolucijskog teoretičara s Harvarda. On predlaže da, umjesto postupnog evolucijskog razvoja putem prirodne selekcije moramo prepostaviti postojanje „punktualizma“ ili „isprekidane ravnoteže“, koja govori da se evolucija odvija u periodičnim

skokovima aktivnosti koji su bili tako kratki da se zato nisu stigli naći u fosilnim zapisima. Nadalje, unatoč mukotrpnim istraživačkim naporima, put od neorganske tvari do funkcionalnih i reproducirajućih stanica i dalje je nevjerojatno nejasan kad je riječ o prepostavkama filozofskog materijalizma.

Jednako su složene nedavne rasprave o inteligentnom dizajnu. Tijekom prethodna dva desetljeća manja skupina znanstvenika i filozofa počela je tvrditi da se brojne biološke strukture odlikuju „nesvodljivom složenošću“. Time hoće reći da bi funkcioniranje i održavanje takvih struktura (kao što je oko) iziskivalo toliko istovremenih evolucijskih promjena da je to statistički jednako nuli. Pojedinačni elementi strukture nisu se mogli zasebno razvijati, jer nemaju funkcije izvan svojeg mjesta i uloge u potpunoj strukturi. Oni to tumače kao dokaz inteligentnog dizajna.

Većina znanstvenika na ovo odvraća da im to zvuči poput zastarjele teorije o „Bogu u procjepima“: kad god znanost nije u stanju nešto objasniti, tada se pozivamo na Boga, ali tužna je posljedica takvoga pristupa što nam, svakim novim znanosti objašnjenim „procjepom“, Bog postaje sve manjim. Branitelji inteligentnog dizajna ustraju na tome da je njihova tvrdnja posve drugačija: razumijemo mnogo o ovim strukturama, a dokaz koji izvodim iz struktura na temelju same znanosti je taj da moramo računati na inteligenjni dizajn pri objašnjavanju.

S vremenom je postajalo sve jasnije da se iza ove debate krije temeljno neslaganje oko same naravi znanosti. Jedna strana gleda na znanost kao na skup disciplina, teorija koje se mogu testirati, procedura koje se mogu ponoviti i nužnih inferencija, što nam omogućuje da pojmimo i sve bolje shvaćamo narav prirodne stvarnosti. Protivnici inteligentnog dizajna gledaju na znanost kao na sklop disciplina, teorija koje se mogu testirati, procedura koje se mogu ponoviti, mjerena i nužnih inferencija koje nam omogućuju da pojmimo i sve bolje razumijemo narav materijalne realnosti, ne samo na temelju isključivog materijalizma, nego i pod prepostavkom da takve metode i rezultati ne mogu potvrđivati postojanje bilo čega ili bilo koga izvan materijalnog poretka.

Drugim riječima, ovakav pogled na znanost orijentiran je na funkcionalni filozofski materijalizam. Bog je, po definiciji, isključen. Mnogi znanstvenici koji drže ovo gledište nisu ateisti, naravno, ali smatraju da ono što se može spoznati o Bogu nema dodirnih točaka s materijalnim poretkom, kojem se mora omogućiti da njegove istraživačke discipline i rezultati ne budu pod kontrolom bilo čega izvan njega samoga.

Naravno, stvari postaju ironične kad brojni znanstvenici, među njima mnogi koji su ateisti, govore o poretku i ljepoti znanosti i brojeva tako oduševljeno, ne samo sa strahopštovanjem, nego i štovanjem. Relativno mali broj znanstvenika koji pišu o ovim temama govore o materijalnom poretku kao nečemu što je potpuno hladni rezultat statističkog sudaranja molekula i atomskih i subatomskih čestica.

Ovakva razmišljanja poravnavaju put ka fokusiranjem čitanju biblijskih tekstova.

POSTANAK 1,1: TEMELJ

Prva izjava koju nalazimo u Bibliji predstavlja temelj svega što slijedi: „U početku stvori Bog nebo i zemlju“ (Post 1,1). Ona nas uči barem trima značajnim istinama:

- 1) Bog je postojao prije svemira. Bog je postojao na samom početku i svojim djelovanjem je sve stvorio.
- 2) Svemir ima početak. Nije vječan (kao što neki znanstvenici uče) niti je cikličan (kako uče neke istočnačke religije).
- 3) Bog je osobno stvorio sve što je u svemiru. Ništa nije nastalo samo pod utjecajem bezličnih fizičkih sila, kao što uče ateistički evolucionisti.

Doktrina o stvaranju temelj je svega što slijedi u kronološkom i teološkom smislu, a povijest otkupljenja ovisi o njezinim istinama.

ODVIJANJE TJEDNA STVARANJA: POSTANAK 1

„Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala nad bezdanom“ (Post 1,2). Ovaj potrebiti svemir iziskivao je trajno Božje djelovanje kako bi u njemu nastali potpuni poredak i ljepota. Činjenica da je Božji Duh „lebdio nad vodama“ pruža nam prvi uvid u životvornu ulogu Duha, koja će se progresivno razvijati kroz cijelu Bibliju.

Tada je Bog izgovorio riječi suverene moći: „Neka bude svjetlost! I bi svjetlost“ (Post 1,3). Ovdje se upoznajemo sa središnjom silom i moći Boga u svemiru: njegovom moćnom riječju. Bog riječima stvara i riječima vlada nad svojim stvorenjem. „Jahvinom su riječju nebesa sazdana i dahom usta njegovih sva vojska njihova“ (Ps 33,6). Tada je Bog organizirao ritmove zemaljskog života u ciklusu koji je nazvao „dan“ i „noć“: „Tako bude večer, pa jutro – dan prvi“ (Post 1,5). Ovaj ritam večeri i jutra te brojanja dana u Postanku 1 ustanovio je obrazac odvijanja vremena onako kako ga mi ljudi poznajemo.

Jedan od fokusa suvremene rasprave o tumačenju Postanka 1 je značenje riječi „dan“. Dok se hebrejska riječ *yōm* („dan“) može odnositi na dulje razdoblje, poput povjesne epohe, daleko najčešće značenje je ili razdoblje od dvadeset i četiri sata ili dnevno razdoblje za razliku od noći („dan i noć“). U Postanku 1 ritam ponovljenog „tako bude večer, pa jutro – dan prvi [drugi, treći itd.]“ govori u prilog običnom danu od dvadeset i četiri sata.

Ovo shvaćanje potvrđuje se na drugom mjestu: „Ta i Jahve je šest dana stvarao nebo, zemlju i more i sve što je u njima, a sedmoga je dana počinuo. Stoga je Jahve blagoslovio i posvetio dan subotnji“ (Izl 20,11). Naravno, moramo isto tako priznati da, ako prihvatimo Augustinovu teoriju o mnoštву simbolike ili neki od njezinih suvremenih pandana, ovi dani u Postanku 1 mogu biti razdoblja od 24 sata u sklopu literarno-retoričke strukture po kojoj tumačimo stvaranje.

Ono što je jasno je da je sastavni element prva tri dana stvaranja bilo načelo razdvajanja – ovoga od onoga, svjetla od tame, voda

ispod od voda iznad, mora od kopna. Bog je postavio naizgled krhku granicu između moćnog oceana i suhog kopna, o čemu može posvjedočiti svatko tko je ikad bio na plaži. Na nekima ćemo naći znakove upozorenja koji nas upozoravaju da ne hodamo po pješčanim dinama kako ne bismo pogazili i uništili travu. Trava na dinama sprječava eroziju krhke obale, a obala nas štiti od podivljalih valova. Slično razmišljanje nalazimo u riječima kojima se Bog razotkrio pred Jobom:

Tko li zatvori more vratnicama
 kad je navrlo iz krila majčina;
 kad ga oblakom k'o haljom odjenuh
 i k'o pelenam' ovih maglom gustom;
 kad sam njegovu odredio među,
 vrata stavio sa prijevornicama?
 Dotle, ne dalje, rekao sam njemu,
 tu nek' se lomi ponos tvog valovlja! (Job 38,8–11)

Kad se kopno konačno raščistilo, Bog je imao čisto platno na kojem je mogao oslikavati ljepote života. Riječju je stvorio vegetaciju na svijet, raznovrsne biljke koje imaju sjeme. Riječi „sjeme“ i „vrsta“ ukazuju na genetički recept za svaki oblik biljnog života te na moć reprodukcije i širenja po cijeloj površini svijeta. Kako je moguće ne uočiti veličanstvenu šarolikost vegetacije na svijetu? Bog je riječju stvorio moćne sekvoje, delikatne paprati, mirisne orhideje i raskošno poljsko cvijeće. Bog je ispleo sve što živi i raste, a onda je time ukrasio kopno i načinio od njega složen biološki sustav biljnog života koji će se hraniti hranjivim tvarima iz zemlje, ugljičnim dioksidom iz zraka i sunčanom energijom te će tako živjeti, rasti i pružati hranu životinjama i ljudima koji će kasnije doći.

Četvrtog dana stvaranja Bog je počeo širiti svoju slavu po cijelom kozmosu. Iako je na samom početku stvorio svjetlost, sada je odlučio dodijeliti dužnost širenja svjetla po svijetu stvorenim entitetima: suncu, mjesecu i zvijezdama. Sva svjetlost koju

danas poznajemo u konačnici dolazi od sunca i ostalih zvijezda, međutim u Postanku čitamo da su nebeska tijela stvorena kasnije. Sunce je veličanstvena tvorevina – razbjesnjeli siloviti pakao koji u izvjesnom smislu simbolizira Božju transcendentnost pred arogantnim ljudskim rodom.

Čovječanstvo ne može ništa učiniti suncu, bilo dobro ili loše. Ne možemo ga natjerati da svijetli jače ili slabije, da bude manje ili veće, bliže ili dalje, toplije ili hladnije. Kad bi čovječanstvo odlučilo uništiti sunce, ne bismo to mogli nikako učiniti. Kad bismo skupili sve naše termonuklearne projektile i na međugalaktičkim raketama ih poslali da eksplodiraju na površini sunca, oni nikada ne bi stigli onamo, nego bi bili spaljeni milijunima kilometara prije odredišta. NASA trenutačno planira misiju sa solarnom sondom koja će se moći približiti na oko pet i pol milijuna kilometara od površine Sunca.

Sunce sagorijeva iz dana u dan bez ikakvog vidljivog umanjenja svoje moći; tako je sjajno da ne možemo ni gledati dugo u njega, a da pritom ne oslijepimo. Sunce proslavlja Boga svojom zaprepašćujućom snagom i blještavilom, pa ipak, sunce je stvorenod radi ljudi, da bi sjalo na nebu i rasvjetljavalо zemlju (Post 1,17).

Bog je stvorio i mjesec da bude od koristi ljudima, no za razliku od sunca, on zemlji daje posuđenu svjetlost. Mjesec odražava sunčevu svjetlost prema zemlji, kao što ćemo, u metaforičkom smislu, i mi vjernici jednog dana u nebu blistati Kristovom svjetlošću. Tada slijedi ona lakonska izjava: „I načini Bog... zvijezde“ (Post 1,16). Nedavna dostignuća u kozmologiji kao što je Hubbleov svemirski teleskop koji kruži oko Zemlje i šalje nam veličanstvene prizore zvjezdane vojske otkrila su nam koliki je ovaj svemir što ga je Bog stvorio.

Petoga dana Bog je ispunio mora stvorovima koji plivaju i nebesa stvorovima koji lete. Nepojmljiva raznolikost ribljih i ptičjih vrsta raspamećuje nas – na Božju slavu. Bog je stvorio kitove kao najveća živa bića na Zemlji, a onda je otvorio ruku kako bi im svakog dana dao 1200 kilograma planktona da se prehrane. Tu su

spektakularno krasne tropске ribe živopisnih šara u svim bojama spektra. Postoje i ribe grotesknog izgleda, koje se zovu brotule i mogu živjeti na dubini od gotovo osam kilometara ispod površine oceana. Ptice nam otkrivaju Božju zadivljujuću kreativnost, jer neke od njih, poput orlova, uzlijeću pomoću kovitlaca toplog zraka, jedva zamahujući krilima, dok druge, poput kolibrića, zamahuju krilima i do osamdeset puta u sekundi.

Sivi sokol je najbrži stvor u prirodi. Kad ponire okomito, može letjeti brzinom i do 400 km/h. Bog je blagoslovio ribe i ptice, i zapovjedio im je da ispune more i nebo. Šestoga dana Bog se okrenuo kopnu i stvorio je životinje zemaljske – stoku, divlje životinje i sve stvorove koji pužu po tlu. Kompleksnost i raznolikost ovih vrsta jasno svjedoči o Božjoj mudrosti i dobroti. Neki stvorovi su silni i snažni, poput slona koji surgom može podići preko tristo kilograma tereta. Neka su plaha i sitna, poput svisca, koji živi na planinskim kukovima i crpi vlagu iz mahovine koja raste na liticama. Bog je taj koji je dao silnom lavu da riče, vidrama da plivaju, vodenkonjima da dominiraju afričkim rijekama, a gepardima da trče poput vjetra.

VRHUNAC STVORENJA: BOŽJA SLIKA

Nakon što je Bog postavio veličanstvenu pozornicu, dovršeni svemir potpuno opremljen njegovom brižnom providnošću, došao je čas za vrhunac stvorenja: stvaranje ljudskih bića, muškarca i žene, po Božjoj slici:

I reče Bog: »Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična, da bude gospodar ribama morskim, pticama nebeskim i stoci – svoj zemlji – i svim gmizavcima što puze po zemlji!« Na svoju sliku stvari Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvari, muško i žensko stvari ih. (Post 1,26–27)

Ljudska bića su jedinstvena zato što ih je Bog stvorio na svoju sliku. Ljudska bića nisu stvorena da budu Bog, nego da budu njegova slika. U čemu se ta slika sastoji? Čovječanstvo predstavlja Božju sliku na barem dva vrlo bitna načina: (1) preko svoje naravi.

U nekim sposobnostima smo poput Boga (možemo razmišljati, iznositi argumente, planirati, voljeti, birati, željeti, komunicirati itd.), kao i u nekim osobinama (pravednost, svetost, milosrđe, suosjećajnost, mudrost, itd.). (2) Preko svojeg položaja u svijetu. Bog je postavio ljudski rod za vladare zemlje (Post 1,26. 28).

Božje stvorene isto tako uspostavlja rodni obrazac. Bog je stvorio ljude kao muškarce i žene, oboje jednak na svoju sliku, ali s drugačijim osobinama i ulogama, i sve je to Božji dizajn. Homoseksualnost i drugi oblici rodne konfuzije zamčuju razlike između muškoga i ženskoga. Bog je od samog početka htio da rodne razlike budu nešto dobro: veoma je dobro da muškarac bude muškarac, a žena – žena.

Bog je naumio da se ljudski rod razmnožava i ispunji svijet Božjom slikom, i da to razmnožavanje bude rezultat njegovog blagoslova. Kad blagoslivlja muškarca i ženu (tj., muža i ženu, kako ih zovemo u Postanku 2), djeca se rađaju i Božja slika se širi. Tako su djeca Božji blagoslov, a ne skupo i nezgodno prokletstvo kakvima ih smatraju pojedine sebične osobe u današnjem društvu.

Božja brižna providnost za ljudski rod i za sve životinje iznesena je na kraju izvješća o stvaranju: biljke koje imaju sjeme i stabla za čovjeka, a zeleno povrće za životinje. Ovime se predivno uspostavlja suverena providnost za održivi život. Kao što smo spomenuli, Bog je stvorio potrebiti svemir i Bog se silno proslavlja kad se stvorovi oslanjaju na njega. Božja dobrota u vidu proviđanja hrane tema je psalmistova promišljanja u Psalmu 104: „I sva ova bića željno čekaju da ih nahraniš na vrijeme. Daješ li im, tada sabiru: otvaraš li ruku, nasite se dobrima“ (s. 27–28).

BOŽJA DOBROTA U DOBROTI STVORENJA

Bog zaključuje izvješće o stvaranju svemira ovom sveobuhvatnom izjavom: „I vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro. Tako bude večer, pa jutro – dan šesti“ (Post 1,31). Ovo je veoma bitna izjava, jer utvrđuje suštinsku dobrotu fizičke materije. Grčki filozofi i istočnjački mistici već dugo niječu dobrohotnost materijalnog

svijeta, a osobito ljudskog tijela. Bog je izjavio da je sve ono što je stvorio dobro. Međutim, od ovoga je još važnije to što je stvorenje pokazalo da je i sam Bog dobar.

Živimo u svemiru koji je Bog inteligentno i s ljubavlju dizajnirao, i on voli to što je stvorio. Živimo na planetu koji je jedinstveno pripremljen za ljudski život. Zemlja putuje brzinom od točno 106 000 kilometara na sat u svojem kruženju oko sunca. Ova brzina je točno tolika da može poništiti gravitacijsko privlačenje sunca i održati zemlju na odgovarajućoj udaljenosti od sunca kako bi život mogao opstati. Božja je dobrota odredila nagib zemljine osi — 23,5 stupnja u odnosu na sunce — kako bismo mogli imati prekrasne varijacije godišnjih doba na obje hemisfere. Kad bi se nagib povećao na 25 stupnjeva, ljeta bi bila mnogo toplija, zime mnogo hladnije, što bi dovelo do uništenja biljnog života na zemlji. Dakle, brzina i položaj zemlje su „veoma dobri“ za ljudski život.

Bog je, isto tako, precizno podesio atmosferu zemlje drugačije od bilo kojeg drugog planeta u Sunčevom sustavu. Ozon koji je daleko iznad naših glava blokira potencijalno kancerogeno sunčano zračenje. Atmosfera štiti Zemlju od meteora, sagorijevajući i do 70 000 tona svemirskih krhotina godišnje. Sastoji se od 78% vodika i 21% kisika — što je savršeno za život. Bez kisika životinjske vrste ne bi mogle opstati, ali kad bi postotak kisika porastao na, recimo 25%, požari bi trenutačno zahvatili cijelu Zemlju i bilo bi gotovo nemoguće ugasiti ih. Vodik ne samo da razrjeđuje kisik, nego predstavlja i vrlo bitno gnojivo za biljni svijet. Zadivljujuće je što tijekom električnih oluja po cijeloj Zemlji munje miješaju vodik i kisik u spojeve bitne za vegetaciju, a kiša zatim donosi ove spojeve u tlo. I tako je atmosfera „veoma dobra“ za ljudski život.

Prije nego što je umro u svibnju 1543. godine, poljski astronom Nikola Kopernik svojom je revolucionarnom knjigom „O kruženju nebeskih sfera“ pokazao da je Sunce, a ne Zemlja, središte Sunčevog sustava. Znanost je pomoću fizike potvrdila njegova stajališta, ali Postanak 1 i dalje ispisuje središnji koncept kojem se ne može biblijski protusloviti: Zemlja je središte Božjih nakana sa

svemirom. Prema Postanku 1,14–18, svi razlozi zbog kojih je Bog stvorio Sunce, Mjesec i zvijezde okrenuti su ka Zemlji: daju svjetlo Zemlji, razdvajaju dan od noći, označavaju godišnja doba, dane i godine. Geocentrični pogled na kozmos potvrđen je i u Otkrivenju gdje, kad događaji na površini Zemlje i u ljudskoj povijesti dođu do vrhunca, zvijezde padaju s neba na Zemlju poput smokava stresenih sa smokvinog stabla (Otk 6,13). Zemlja je središte Božjeg nauma za svemir.

SUBOTNJI ODMOR

Izvješće o sedam dana stvaranja u Postanku završava s time kako Bog uživa u subotnjem odmoru i uspostavlja *šabat* kao blagoslovjen i sveti dan (Post 2,1–3). Naravno, to nikako ne treba shvatiti tako da je Bog odvojio subotu za odmor zato što ga je stvaranje svemira izmoriglo pa je morao obnoviti snagu. Izaija 40,28 to vrlo jasno izriče: „Jahve je Bog vječni, krajeva zemaljskih stvoritelj. On se ne umara, ne sustaje.“

Isto tako ne trebamo misliti da se Bog prestao truditi oko svemira koji je stvorio: Bog je stvorio potrebit i nesamostalan svemir koji se u svakom trenutku oslanja na njega kako bi postojao. Božji subotnji odmor zapravo se svodi na dvije stvari: (1) demonstraciju njegovog suverenog prava da vlada nad svemirom, poput kralja koji stupa svojom prijestolnom dvoranom, penje se na podij, okreće se k svojim dvorjanima i veoma svečano sjeda na prijestolje kako bi vladao, i (2) demonstraciju njegove dobrote prema ljudskim bićima, dajući im priliku da stupe u Božji odmor u ovom dobu, na jedan dan od sedam, kao i za cijelu vječnost u nebu po vjeri u Krista (Heb 4,1–11).

POSEBNO STVARANJE LJUDSKIH BIĆA: POJEDINOSTI POSTANKA 2

Nekim je komentatorima bilo problematično pomiriti različita izvješća o stvaranju iz Postanka 1 i Postanka 2. Međutim, kao što je Charles Spurgeon jednom rekao o nekom drugom teološkom

problemu: „Nikada se ne trudim pomirivati prijatelje!“ Postanak 2 je savršena nadopuna Postanku 1. Postanak 1 pruža nam veličanstveno, sveobuhvatno izvješće o Božjem stvaranju svemira i osobito o njegovim nakanama zbog kojih je stvorio ljudska bića kao muškarce i žene na Božju sliku. Međutim, Postanak 2 nam donosi nezamjenjive pojedinosti o stvaranju prvog muškarca i žene te o Božjim naumima za svakoga od njih. Postanak 1 i 2 su poput karte Kalifornije u koju je umetnuta karta Los Angeleza.

SLAVNA, ALI POTREBITA ZEMLJA ČEKA SVOJEG SKRBNIKA I VLADARA

Postanak 2 prikazuje Zemlju ispunjenu Božjom slavom, ali ipak potrebitu i u iščekivanju svog skrbnika i vladara. Iako je Bog u Postanku 1 rekao da je Zemlja „veoma dobra“, to ne znači da nema mjesta za razvoj i napredak. Zato Postanak 2,5 govori o određenoj kategoriji biljaka kojima trebaju ljudi da ih kultiviraju i njeguju kako bi ostvarile pun potencijal. Gdje će prvi čovjek steći vještine koje mu za to trebaju? Sam nebeski Otac će ga naučiti: Bog je naumio poučiti svog potomka Adama kako da obrađuje zemlju. Izvanredan ulomak iz Izajije 28 pokazuje nam Božju izravnu intervenciju u čovjekovoj naobrazbi o poljoprivredi:

A kad joj poravna površinu,
ne sije li grahor, ne sipa li kumin?
Pšenicu gdje treba, proso i ječam,
i napokon raž po rubovima?
Bog ga njegov upućuje,
on ga uči djelu pravom.
Ne mlati se grahor cijepom,
nećeš točkom po kuminu,
već se grahor štapom mlati,
a kumin se prutom lupa.
A da li se žito tare?
Ne, nećeš ga dovijeka mlatiti:

po njem ćeš pognat' kolski točak i konje,
ali ga zdrobiti nećeš.

I to dolazi od Jahve nad vojskama,
savjetom divnog,
mudrošću velikog. (Iz 28,24–29)

PRVI ČOVJEK JE STVORENO ŽIVO BIĆE

Postanak 2,7 prikazuje nam posebno stvaranje prvog čovjeka iz zemaljskog praha: „Jahve, Bog, napravi čovjeka od praha zemaljskog i u nosnice mu udahne dah života. Tako postane čovjek živa duša.“ Sjećam se kad sam bio na izložbi u Bostonском znanstvenom muzeju gdje su prikazivali obrise čovjeka, a unutar obrisa nalazile su se kemičarske posude raznih veličina ispunjene suhim tvarima. Bio je to prikaz ljudskog tijela iz kojeg je uklonjena sva voda (ljudsko tijelo sastoji se od preko 60% vode), a ono što je preostalo bila je nakupina kemijskih spojeva i minerala, a sve njih je moguće naći u tlu! Prvi čovjek bio je načinjen od zemlje, bio je zemljan (1. Kor 15,47), a nakon pada u grijeh Bog je rekao Adamu da će umrijeti i vratiti se u zemlju, „iz zemlje uzet si bio – prah si, u prah ćeš se i vratiti“ (Post 3,19).

Ipak, premda smo od zemlje, i dalje je zadržati razmišljati o složenosti ljudskog tijela što ga je Bog predvino i zadržati stvorio od raznih spojeva iz zemlje (Ps 139,14).

Suvremena genetika govori nam da bi, kad bi se DNK koja se nalazi u trilijunima stanica svakog pojedinog ljudskog bića, razmotrala iz svoje kompleksne dvostrukе spirale koja se nalazi u svakoj stanici i poredala jedna uz drugu, bila dugačka između 16 i 32 milijuna kilometara. Koliko li je nevjerojatnije čudo ljudski mozak, koji je najkompleksnija tvorevina što ju je Bog ikad stvorio, sa stotinu milijardi neurona (toliko je stabala u prašumama Amazone)?

BOŽJE POSEBNE ZAPOVIJEDI

Premda je Bog stvorio cijeli svijet ispunjen svojom slavom, ipak je pripremio posebno mjesto gdje će Adam i njegova žena moći započeti svoje uzbudljivo putovanje istraživanja i razvoja. Mjesto se nalazilo „na istoku, u Edenu“ (Post 2,8), i ondje je Bog smjestio čovjeka kojeg je stvorio. Bog je bogato opremio Edenski vrt raznim voćkama koje su bile zamamne oku i ugodne za jelo. U središtu vrta nalazilo se drvo života. Isto tako se u vrtu nalazilo stablo spoznaje dobra i zla. Ova stabla bila su fokus posebnih zapovijedi koje će Bog dati Adamu.

Postanak 2,10–14 opisuje četiri rijeke čiji se izvor nalazio u Edenskom vrtu (a o tim rijekama i danas nalazimo iznenadjuća arheološka otkrića). Postanak 2,15 nastavlja: „Jahve, Bog, uzme čovjeka i postavi ga u edenski vrt da ga obrađuje i čuva.“ Hebrejski glagoli „obrađivati“ i „čuvati“ uobičajeni su pojmovi u Starom zavjetu, a njihovo osnovno značenje je nešto poput „služiti“ i „štitići“. Adam je trebao služiti u Edenskom vrtu svojim radom i vrijedno raditi kako bi vrt ostvario svoj puni potencijal pod vodstvom njegovog nebeskog Oca. Bilje i ostalo kultivirano raslinje spomenuto u Postanku 2,5 dobit će brigu potrebnu za rast.

Druga zapovijed – da ga čuva – daje naslutiti da ljepotu i miru Edena prijeti neka opasnost. Ova opasnost se razotkriva u Postanku 3, kad se Sotona pretvara u zmiju i iskušava Adama i Evu te ih povede (i njih i Edenski vrt) u smrt. Nakon što je smjestio Adama u Eden, Bog mu je dao ovu jasnu zapovijed: „Sa svakoga stabla u vrtu slobodno jedi, ali sa stabla spoznaje dobra i zla da nisi jeo! U onaj dan u koji s njega okusiš, zacijelo ćeš umrijjeti!“ (Post 2,16–17). Ovdje Bog daje Adamu zabranu. Ovo je zakon, upozorenje, ograničenje. Adamu je povjerena cijela Zemlja da vlada nad njome, ali sam Adam se mora pokoriti Bogu.

STVARANJE EVE I BRAKA

Muškarci i žene ljudskog roda stvorenici su na Božju sliku i zapovjedeno im je da budu plodni, da se množe i da ispune Zemlju (Post 1,26–27). Međutim, Adam je stvoren sâm i neko vrijeme je hodio sâm. Iako je Bog izjavio da nije dobro da Adam ostane sâm (Post 2,18), nije slučajno što je Bog najprije stvorio njega i pustio ga da neko vrijeme bude sâm. Bog je to učinio kako bi učvrstio Adama kao glavu ženi i kako bi istakao njezinu ulogu kao „pomoć kao što je on“ (Post 2,18; vidi 1. Kor 11,2–16; Ef 5,22–33; 1. Tim 2,11–15).

Nakon što je Adam nadjenuo imena svim životinjama (Post 2,19–20), postalo je jasno da među njima nema pomoćnika koji bi bio poput njega. Adam nije sam mogao biti plodonosan niti je mogao voljeti i postupati kao što je onaj koji je stvoren na Božju sliku stvoren da čini. Zato je Bog pustio dubok san na Adama i izvadio je jedno njegovo rebro te je od njega, dok je spavao, načinio ženu. Bog je doveo ženu k čovjeku i predstavio mu je. Adam se, u pjesničkom zanosu, obradovao: „Gle, evo kosti od mojih kostiju, mesa od mesa mojega! Ženom neka se zove, od čovjeka kad je uzeta!“ (s. 23).

Time što joj je dao ime, Adam je pokazao svoj autoritet u braku, ali u svojoj proslavi njezine suštinske jednakosti s njime on joj pokazuje partnerstvo u kojem će uživati kao oni koji su stvorenici jednakimi na Božju sliku. Bio je to početak braka, prva ljudska veza u Bibliji i obrazac za sve buduće brakove. To je, isto tako, simbol za Krista i crkvu (Ef 5,32). Prije nego što su sagriješili protiv Boga, bili su toliko slobodni da „bijahu oboje goli... ali ne osjećahu stida“ (Post 2,25) i da nisu imali što skrivati, što nije nimalo nalik na nesretnu situaciju u kojoj su se našli kad su podlegli grijehu.

TRAGIČNI PAD STVORENJA

Stvorenje koje nas okružuje uvelike se razlikuje od savršenog svijeta koji je okruživao Adama i Evu u Edenu. Adam, kao predstavnik

ljudskog roda, nije bio uspješan u služenju i štićenju svoje žene niti Edenskog vrta. Dokon je promatrao dok mu je Sotona iskušavao ženu, a zatim se poveo za njome u otvorenu pobunu tako što je jeo ploda sa stabla spoznaje dobra i zla (Post 3,1–7).

Bog je došao kao sudac sve Zemlje i prozvao je najprije Adama, potom Evu, a zatim i zmiju. Sve ih je troje prokleo, a Adamovo prokletstvo je donijelo prokletstvo i samoj Zemlji: "Zemlja neka je zbog tebe prokleta: s trudom ćeš se od nje hraniti svega vijeka svog! Rađat će ti trnjem i korovom, a hranit ćeš se poljskim raslinjem." (Post. 3,17–18).

Sve od tada stvorenje stenje pod okovima raspadljivosti i uzaludnosti, i čezne za slavnim ostvarenjem ljudskog spasenja (Rim. 8,18–22). Svakog dana gledamo dokaze toga stenjanja, okova, pokvarljivosti i uzaludnosti, pa i sami čeznemo za danom kad će stvorenje imati slobodu da ponovno bude savršeno i slavno.

NOVO STVORENJE

Evangelje Isusa Krista oslobođilo je Božju moć koja će dovesti taj dan. Nova era ljudske povijesti započela je Kristovim uskrsnućem. Kristovo uskrsnulo tijelo, „duhovno tijelo“, predstavlja prototip za novi svemir. On je „prvorodenac“ od mrtvih (1. Kor 15,20. 23). Kako se evangelje o Kristovoj otkupiteljskoj smrti i slavnom uskrsnuću širi po cijelom svijetu, tako se Adamovi grešni potomci kaju za grijeha, pouzdaju u Krista i pronalaze otkupljenje u njemu. Tada duhovno postaju „nova stvorenja“ u Kristu (2. Kor 5,17) i počinju čeznuti za time da im i tijela postanu nova stvorenja.

Zato i kršćani i svemir stenju u duši jer čekamo svoje konačno otkupljenje: uskrsnuće naših tijela (Rim 8,23). Ova žarka nada će se ispuniti po drugom Kristovom dolasku, kad će se i samo stvorenje obnoviti. Svemir, kako duhovni, tako i materijalni, bit će u neku ruku uskrsnut poput naših tijela, tako da će biti i kontinuiteta i razlike. Taj će svemir imati slavno ime: „nova nebesa i zemlja nova, gdje pravednost prebiva“ (2. Pt 3,13).

PRAKTIČNI ZNAČAJ DOKTRINE O STVARANJU

Doktrina o stvaranju treba nam otvoriti oči da vidimo Božju slavu posvuda oko sebe i treba nam dati beskrajan izvor razloga da slavimo i štujemo Boga. Trebamo biti spremni zahvaljivati Bogu za ljepotu zemlje, za njegovu dobrotu i ljubav koju na njoj vidimo, za njezinu šarolikost, za njezinu divnu brigu o svim našim potrebama unatoč svim znacima prokletstva koji je more.

Ne samo da cijelo stvorene otkriva slavu Boga stvoritelja, nego se, poput Davida u Psalmu 139, trebamo diviti Bogu jer nas je osobno satkao u majčinoj utrobi i održava nas svakog trenutka naših života. Trebamo biti svjesni da u Bogu „živimo, mičemo se i jesmo“ (Dj 17,28). Trebamo znati da Bog drži naše živote i sve naše putove u svojoj ruci (Dn 5,23). To nas treba potaknuti na strahopštovanje i bliskost s Bogom kakvu vidimo kod Davida u Psalmu 139: „Pronikni me svega, Bože, srce mi upoznaj!“ (s. 23).

Naša regeneracija je poput onoga što je Bog učinio na samom početku stvaranja: „Ta Bog koji reče: Neka iz tame svjetlost zasine!, on zasvjetli u srcima našim da nam spoznanje slave Božje zasvjetli na licu Kristovu“ (2. Kor 4,6). Ovdje jasno vidimo apsolutnu Božju suverenost u našem obraćenju. Kao što je Bog pri stvaranju progovorio u mračno ništavilo i rekao: „Neka bude svjetlo!“ i bi svjetlo, tako je Bog progovorio u mračno ništavilo naših srca i stvorio novo duhovno svjetlo: Kristovo svjetlo. To je regeneracija i jedino suvereni Bog to može učiniti. No, kad to Bog želi učiniti, nikakva sila u svemiru ne može ga spriječiti!

Stvorenje je najjednostavnije i najjasnije polazište za roditelje koji žele učiti svoje malene o Božjem postojanju i njegovim osobinama. Roditelji stalno trebaju obogaćivati svoje izražavanje riječima slavljenja i zahvaljivanja Bogu stvoritelju, a potom tražiti one duhovne analogije spomenute u prethodnoj opaski o tome kako trebamo učiti djecu o evanđelju Isusa Krista.

Više biblijskih knjiga započinje svoje izlaganje istine evanđelja doktrinom o stvaranju (Postanak, Evanđelje po Ivanu, Poslanica

Rimljanima, Poslanica Kološanima, Poslanica Hebrejima). Tako možemo ostvariti kontakt s biblijski nepismenim svijetom. U našim nastojanjima da pronesemo evanđelje do svih krajeva svijeta među one koji ga nisu čuli, stvaranje će biti neizbjegna početna stavka našeg navješćivanja. To je sve više slučaj i u našem vlastitom društvu, jer sve manje i manje ljudi u zapadnom svijetu poznaje Svetu pismo. Isto tako, poruka evanđelja i sama treba biti usko vezana uz stvorene.

Zemlju nam je povjerio njezin Stvoritelj, što znači da smo mi tek upravitelji tuđe imovine. Trebamo poštovati Zemlju kao stvaralačko djelo našeg nebeskog Oca i s ljubavlju brinuti o njoj. Trebamo opsluživati i čuvati Zemlju, izvlačiti iz nje njezin pun potencijal pod Bogom, bez klanjanja onome što je stvoreno.

Svi vjernici koji su pozvani izučavati znanost trebaju to u prvom redu činiti kao vjernici. Znanstvenici trebaju vidjeti svoj rad kao otkrivanje čudesa Boga stvoritelja i činiti ta čudesna dostupnima svojoj braći i sestrama kako bi mogli slaviti Boga i biti od koristi čovječanstvu. Znanstvenici ne trebaju zaboraviti na svoju vjernost istinama iz Biblije dok otkrivaju nove istine o stvorenu.

Biblija je najveće i najjasnije otkrivenje Božjih nauma ljudskom rodu, međutim, sama Biblija je nerazumljiva bez stvorenja koje nas okružuje. Biblija nam se obraća jezikom ovog svijeta, služeći se materijalnim analogijama kako bi nas poučila duhovnim istinama. Isus je to često činio: „Promotrite poljske ljiljane, kako rastu!“ (Mt 6,28); „Vjetar puše gdje hoće; čuješ mu šum... Tako je sa svakim koji je rođen od Duha“ (Iv 3,8); „Kraljevstvo je nebesko kao kad žena uzme kvasac i zamijesi ga u tri mjere brašna dok sve ne uskisne“ (Mt 13,33).

Dok živimo u ovom svijetu koji je pod prokletstvom grijeha, lako se umorimo i obeshrabrimo. Psalam 23 nam govori: „krijepi dušu moju“ (s. 3). Bog to tako često čini po okrjepljujućoj moći svojega stvorenja.

Neka vam izleti u prirodu postanu redoviti dio hoda s Kristom. Idite na obalu mora i slušajte silovite valove. Popnite se na

planinu i gledajte kako orlovi uzlijeću u nebesa na termalnim zračnim strujama. Otputujte u Grand Canyon i neka vam njegova prostranstva i predivne boje oduzmu dah. Dajte da Božje stvorenje osvježi vašu dušu.

Rimljanim 8 govori o kršćaninovoj nadi u uskrsnuće tijela, a samim time i svemira. Živite svoj život s gorljivom nadom u novo stvorenje koje dolazi. Čeznite za time, molite se za to, živite za to i ubrzajte njegov dolazak svjedočeći izgubljenima.

UDRUŽENJE THE GOSPEL COALITION

Udruženje The Gospel Coalition je savez evanđeoskih crkava kojima je osnovni cilj obnoviti našu vjeru u evanđelje Isusa Krista, reformirati naše misijske prakse i u potpunosti ih uskladiti sa Svetim pismom. Počeli smo se duboko zabrinjavati zbog nekih pokreta u tradicionalnom evanđeoskom kršćanstvu koji kao da su počeli umanjivati crkveni život i udaljavati nas od naših povijesnih vjerovanja i praksi. S jedne strane nas zabrinjava idolopoklonstvo u vidu osobnog konzumerizma i politizacije vjere. S druge strane, uz nemireni smo zbog neometanog prihvaćanja teološkog i moralnog relativizma.

Ovi su pokreti doveli do napuštanja biblijskih istina i zapanjivanja transformiranog života što ga naša povijesna vjera propisuje. Nismo samo čuli za ove utjecaje, nego smo vidjeli i njihove posljedice. Odlučili smo da ćemo revitalizirati crkve novom nadom i poticajnom radošću temeljenima na obećanjima koja smo primili samo po milosti, vjerom u samoga Krista.

Vjerujemo da u mnogim evanđeoskim crkvama postoji duboko i opsežno slaganje oko evanđeoskih istina. Međutim, često imamo priliku vidimo kako proslavljanje našeg zajedništva s Kristom ustupa mjesto staroj privučenosti moći i novcu, ili pak redovničkim povlačenjem u obrede, liturgije i sakramente. Stvari koje zamjenjuju evanđelje nikad neće poticati misijsku vjeru koja je utemeljena u trajnim istinama koje se ispoljavaju u smjelom učeništvu spremnom da izdrži sve kušnje poziva u Kraljevstvo i požrtvovnost. Želimo napredovati Kraljevim putom, uvijek nastojati zagovarati evanđelje, ohrabrvati i educirati, kako

bi sadašnji, ali i sljedeći naraštaj crkvenih vođa bio kvalitetnije osposobljen za vođenje svojih misija na temelju načela i praksi koje će proslavljati Spasitelja i donositi dobro onima za koje je on prolio svoju krv.

Želimo pokrenuti ujedinjeni napor među svim narodima — napor koji će žarko željeti proslaviti Krista i umnožiti njegove učenike, pridružujući se istinskom udruženju za Isusa. Takva biblijski utemeljena i ujedinjena misija jedina je održiva budućnost za crkvu. Ova činjenica nagoni nas da stojimo uz one koji su potaknuti uvjerenjem da je Božje milosrđe u Isusu Kristu naša jedina nada za vječno spasenje. Želimo pronositi evanđelje jasno, sa srcem, hrabro i radosno, veselo se u duši zблиžavajući s ostalim vjernicima neovisno o denominacijskim, etničkim ili klasnim podjelama.

Želja nam je služiti crkvi koju volimo tako što ćemo pozvati svu našu braću i sestre da nam se priključe u nastojanjima da obnovimo suvremenu crkvu Kristovim drevnim evanđeljem, kako bismo istinski govorili i živjeli za njega na način koji će naše doba pravilno shvatiti. Kanimo postići ovo uobičajenim sredstvima Božje milosti: molitvom, službom Riječi, krštenjem i Gospodnjom večerom i zajedništvom svetih.

Želimo surađivati sa svakime tko, uz to što će prihvatiti vjeroispovijed i viziju koji su ovdje izneseni, žele da Krist bude gospodar cijelog njihovog života s nepokolebljivom nadom da je Sveti Duh moćan transformirati pojedince, društvene zajednice i kulture.

Bog je stvorio svemir kako bi prikazao svoju slavu. Naravno, nije riječ o nekakvoj Božjoj potrebi, kao da bi njemu išta trebalo, nego je želio darežljivo davati iz veličanstvenosti svojeg bića. Dvadeset i četiri starješine koje u Otkrivenju okružuju prijestolje ispunjavaju svrhu stvorenja kad na njegovom temelju hvale Božju slavu: „Dostojan si, Gospodine, Bože naš, primiti slavu i čast i moć! Jer ti si sve stvorio, i tvojom voljom sve postade i bi stvoreno!“ (Otk 4,11).

— ulomak iz knjižice

Ove kratke knjige udruženja The Gospel Coalition uredili su D. A. Carson i Timothy Keller, a cilj im je pružiti promišljena objašnjenja vjeroispovijedi naše službe. Udruženje The Gospel Coalition je evanđeoski pokret posvećen Kristovom evanđelju i biblijski utemeljenoj reformaciji praksi služenja.

Andrew M. Davis

(doktorirao na teološkom učilištu The Southern Baptist Theological Seminary) glavni je pastor Prve baptističke crkve u Durhamu, NC. Uz doktorat, Davis je magistrirao na teološkom učilištu Gordon-Conwell Theological Seminary. Služio je kao osnivač crkava u Japanu između 1994. i 1998. godine.

